

Voorwoord

Het afgelopen jaar is een bewogen jaar geweest voor het Westfries Archief. Na bijna vijfendertig jaar hebben de gemeentesecretarissen als leden van de archiefcommissie plaatsgemaakt voor een nieuw bestuur, gevormd uit de colleges van burgemeesters en wethouders.

Niet dat zij het niet goed deden, integendeel, zij hebben het Westfries Archief groot gemaakt en op weg geholpen naar een Regionaal Historisch Centrum. Maar juist door deze ontwikkeling achtte de archiefcommissie het wenselijk dat er een bestuur kwam met politieke verantwoordelijkheid.

Het is al gememoreerd in voorgaande jaarverslagen dat, als gevolg van de digitalisering, er opmerkelijke verschuivingen plaatsvinden in het ontstaan, beheer en gebruik van archieven. In het afgelopen jaar werd duidelijk dat deze verschuivingen versnellen, en gemeenten en archiefdienst worden nadrukkelijker met de gevolgen ervan geconfronteerd.

Archieven bij gemeenten worden steeds vaker uitsluitend digitaal gevormd. Deze 'digital born' archieven zijn uitsluitend te vinden op een harde schijf en worden benaderd via een

database of website; er komt geen papier meer aan te pas. Binnen afzienbare tijd wordt deze informatie openbaar en komt onder het beheer van de archiefdienst.

Ook bij het gebruik van archieven zien we een verschuiving. De burger gaat er steeds meer van uit dat hij informatie digitaal 24 uur per dag kan raadplegen. Het aantal fysieke bezoeken neemt af, terwijl het aantal digitale bezoekers sterk toeneemt. Dit is een algemene ontwikkeling die we zien in alle geledingen van de maatschappij, binnen en buiten de overheid. Ook het Westfries Archief zal zich hier op moeten instellen.

De kansen en bedreigingen die deze ontwikkelingen met zich mee brengen komen uitgebreid aan de orde in het beleidsplan van het Westfries Archief dat in het afgelopen jaar aan het bestuur werd gepresenteerd.

Gelukkig is niet alles digitaal wat de klok slaat en kunnen we elk jaar ook genieten van bijzondere aanwinsten die de geschiedenis van West-Friesland op tastbare wijze verrijken. In het vorige jaarverslag stond de aanwinst van het particuliere archief van 'de profeet van Opperdoes' Jan Mazereeuw (1779-1855) centraal. In dit jaarverslag besteden we aandacht aan een bijzondere aanwinst van onze bibliotheek: het *Medenblicker Scharre-Zoodtje, ghevangen en ontweydt van verscheyden visschers: over-goten met een sanghers-sausjen* uit 1650.

Ik wens u veel leesplezier.

Dirk Dekema, directeur

Dergelijke boekjes waren in de zeventiende eeuw zeer populair.

1.1 Bestuur

Het Westfries Archief is een gemeenschappelijke regeling waaraan negen West-Friese gemeenten deelnemen.

Het bestuur, de archiefcommissie, bestond tot 1 januari 2009 uit: A. Oortgiesen (Andijk), E. Mol (Drechterland), L. Aarden (Enkhuizen), G. Heemskerk (Hoorn), N.H. Swellengrebel (Koggenland), H.C. Noppen (Medemblik), F.G. de Jong (Opmeer), W.A. de Weijer (Stede Broec), H.M. Rood (Wervershoof) en D. Dekema (Westfries Archief, secretaris).

Enkele jaren geleden is de archiefcommissie tot de conclusie gekomen dat de realisering van de zelfstandige huisvesting en de wijzigingen in de doelstellingen van het Westfries Archief het wenselijk maakten om de Gemeenschappelijke Regeling aan te passen. Er is gezocht naar een juridische vorm die aansluit bij het uitgangspunt dat gemeenschappelijke regelingen onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van het college vallen en daarom een politiek bestuur hebben.

Met ingang van 1 januari 2009 is de gemeenschappelijke re-

Gemeentesecretaris Ed Mol van Drechterland draagt het Westfries Archief symbolisch over aan wethouder Jan de Boer van Hoorn, de voorzitter van het nieuwe algemeen bestuur.

Constituerende vergadering van het nieuwe bestuur van het Westfries Archief, januari 2009.

geling dan ook gewijzigd. Het nieuwe bestuur zal de verdere ontwikkeling van het Westfries Archief naar een Regionaal Historisch Centrum vorm gaan geven. De archiefcommissie, bestaande uit de gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten, blijft betrokken bij het Westfries Archief als vaste commissie van advies.

Het Algemeen bestuur bestaat uit: mevrouw A. Streumer (Andijk), de heer F. Vletter (Wervershoof), de heer R.J.H. van der Riet (Drechterland), de heer J. Baas (Enkhuizen) de heer J.A. de Boer (Hoorn), mevrouw L. Sipkes (Koggenland), de heer G.J. Nijpels (Opmeer), de heer L.J. Zwagerman (Medemblik) en mevrouw B. Reus-de Wit (Stede Broec). De heer D. Dekema, directeur van het Westfries Archief, is secretaris van het bestuur.

Tijdens de eerste vergadering van het Algemeen Bestuur op 27 februari werden de heren De Boer, Van der Riet en Nijpels gekozen tot leden van het Dagelijks Bestuur en de heer De Boer tot voorzitter van het Algemeen en Dagelijks Bestuur.

Om de nieuwe bestuurders en de gemeenteraadsleden van de aangesloten gemeenten nader kennis te laten maken met het Westfries Archief worden de gemeenten uitgenodigd om

een werkbezoek te brengen aan het Westfries Archief. In 2009 werd een viertal gemeenteraden en raadscommissies uit de gemeenten Drechterland, Koggenland, Medemblik en Opmeer in het Westfries Archief ontvangen.

Tijdens deze bijzonder geslaagde bijeenkomsten werd aandacht besteed aan de taken die het Westfries Archief namens de gemeenten uitvoert, geïllustreerd met bijzondere archiefstukken uit de betreffende gemeenten. Ook werd daarbij aandacht besteed aan de kansen en bedreigingen waar modern archiefbeheer als gevolg van de digitalisering golf mee te maken krijgt.

1.2 Beleid

Beleidsplan

In 2009 werd een beleidsplan opgesteld voor de komende jaren onder de titel "Graven in het geheugen van West-Friesland? Dat doe je in het Westfries Archief!"

Het beleidsplan heeft twee speerpunten:

- het ontwikkelen van kennis en expertise ten aanzien van Digitale Duurzaamheid voor het veiligstellen van digitale gegevens voor de verdere toekomst;
- het vergroten van het publieksbereik, vooral door het ontwikkelen van digitale dienstverlening.

Beide punten sluiten aan op ontwikkelingen die gaande zijn binnen alle betrokken gemeenten en ze brengen gemeentelijke administratie en archiefdienst dichter bij elkaar.

Ontwikkelen kennis en expertise Digitale Duurzaamheid

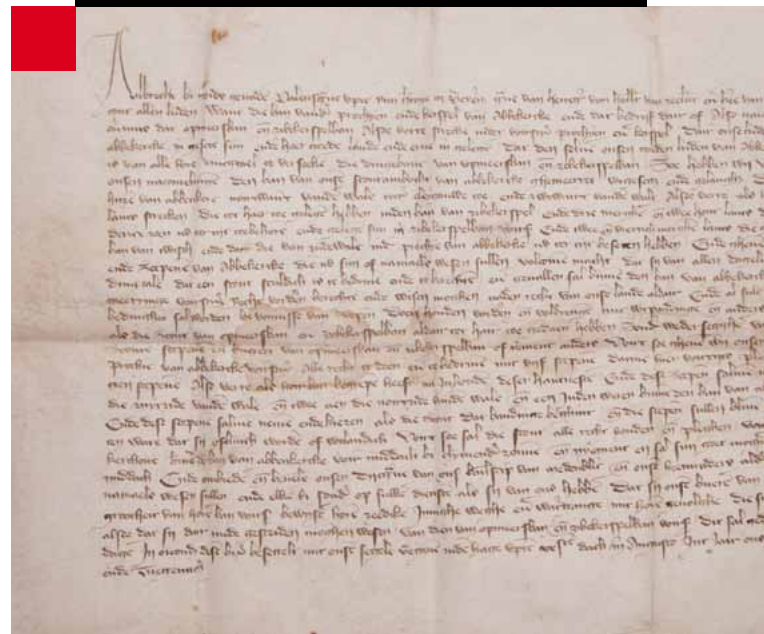
Een goede en betrouwbare informatiehuishouding is van vitaal belang voor de overheid. De juiste (authentieke, betrouwbare en toegankelijke) beleidsinformatie, correcte getallen, informatie aan de burgers en vooral: het vermogen om verantwoording af te leggen, zijn hiervan afhankelijk.

Het besef dat digitale informatie ook archief is met administratieve, juridische en historische waarde was tot voor kort niet in beeld. Er komen steeds meer signalen en voorbeelden van de gevolgen daarvan. Die kunnen, zonder ingrijpen, leiden tot 'digitale dementie' bij de overheid.

Het Westfries Archief is de wettelijke toezichthouder en toekomstige beheerder van de archieven van de West-Friese gemeenten. En kwaliteitseisen als authenticiteit, betrouwbaarheid en duurzame toegankelijkheid zijn begrippen waar het Westfries Archief voor staat zowel in de papieren als de digitale omgeving.

Uiteindelijk zullen de digitaal gevormde archieven door het Westfries Archief in een digitaal depot worden beheerd. Door werkprocessen te vereenvoudigen en beter op elkaar af te stemmen, kan geld bespaard worden en worden voorkomen dat in de toekomst gaten in het (digitale) geheugen van de gemeenten ontstaan.

Begin 2009 werd een tentoonstelling ingericht over gemeentelijke herindelungen in West-Friesland door de eeuwen heen. Dit privilege uit 1399 regelt een uitbreiding van Abbekerk ten koste van Opmeer, Sijbekarspel en Twisk.

Organisatie

Vergroten van het publieksbereik

Diezelfde digitalisering brengt ons tegelijk ongekende nieuwe kansen met betrekking tot ontsluiting en het gebruik van archieven. En ook daar gaat het beleidsplan op in. Raadplegers kunnen straks in grote mate op afstand worden bediend. Grote groepen vrijwilligers kunnen ons daarbij op afstand helpen.

Historische informatie wordt veel beter gedeeld en benut en voorziet daarmee in een behoefte die er is; het bereik wordt groter.

Het aanbieden van informatie op Internet sluit naadloos aan bij de trend en de wens van gemeenten om de burger langs digitale weg te kunnen bedienen. Het is belangrijk dat gemeente en archiefdienst daarbij op elkaar aansluiten.

Om aan de bovengenoemde ontwikkelingen en uitdagingen van deze tijd een passend antwoord te geven is een verdere professionalisering van het regionaal historisch centrum noodzakelijk.

Het Westfries Archief hoeft niet voorop te lopen. Maar de dienst moet wel in staat zijn tijdig in te kunnen spelen op veranderingen en daarvoor is kennis in eigen huis nodig. Er is sprake van een leerproces waarin alle spelers, gemeenten en archiefdienst, hard nodig zijn. Alleen dan is een kwalitatief goede en betaalbare oplossing haalbaar.

Met het realiseren van de doelstellingen uit het beleidsplan wordt het 'kapitaal' van het West-Friese historische erfgoed optimaal benut en voor toekomstige generaties veiliggesteld.

In september kreeg het Westfries Archief de gemeente Drechterland op bezoek. Directeur Dirk Dekema gaf daarbij een toelichting over het beleidsplan 2010-2013.

De gemeenteraad van Koggenland kreeg tijdens een werkbezoek in juli dit charter uit 1408 te zien, waarin de Veenhoop op eigen verzoek onder het rechtsgebied van Hoorn werd gebracht.

Een raadslid van Drechterland bekijkt in oppperste concentratie de grote manuscriptkaart van West-Friesland van Johannes Dou uit 1655.

Bestuurders en raadsleden van Opmeer bewonderen een kaart van Opmeer en Spanbroek uit ca. 1592.

NAAM:	TONNAER	Gefourtelat:	9-1-52
VOORN.:	Roger	Geboortest:	RA
OUDEES:	V. P. TONNAER Kesselersteeg 6 MAASTRICHT	M.	
VOOGD:			
Thuisadres:	Kesselersteeg 6 Maastricht	04400	Telefoon: 12755
LEERLING:			
GENOTEN			
OPLEIDING:			
Ingeschreven:	14-6-1967	BIZONDERHEDEN:	6-kl. g.l.o. - 1 jr. HBS in België 23-6-72 geslaagd voor het vestigingsdiploma uurverkmaker
Vertrrokken:			
Naam:		Straat:	Woonplaats:
Kouhuus:		Telefoon:	
Th. J. de Toer, Dolderdracht 15		00000000	
Revr. van de		Eikstraat 21, Hoorn	
		f 200,-	

In de lezing van Eric Hennekam stond het gebruik van archieven centraal. Er is bij openbare archiefdiensten ongelooflijk veel, vaak verrassende, informatie te vinden, zoals deze leerlingkaart van wethouder Tonnaer van Hoorn. Vindplaats: het archief van de Hoornse Horlogemakersvakschool.

Dirk Dekema presenteerde de speerpunten van het beleidsplan van het Westfries Archief:

- verbreding van het publieksbereik door het ontwikkelen van digitale dienstverlening en het gebruik van de mogelijkheden van het Internet;
- ontwikkeling van kennis en expertise ten aanzien van Digitale Duurzaamheid voor het veiligstellen van digitale gegevens voor de (verre) toekomst.

Op vrijdag 28 augustus werd een klein symposium georganiseerd in het Westfries Archief waarbij het beleidsplan werd gepresenteerd en toegelicht om de leden van het algemeen bestuur, raads- en commissieleden en ambtelijke adviseurs nader te informeren. Daarbij waren Eric Hennekam, publicist en onderzoeker, en Peter Horsman, medewerker van de vakgroep Archief- en Informatiewetenschap aan de Universiteit van Amsterdam als externe sprekers uitgenodigd.

Peter Horsman hield een indringend betoog over Digitale Duurzaamheid. Om de digitale archieven in de toekomst te kunnen overdragen aan het Westfries Archief, moeten nu reeds allerlei keuzes worden gemaakt. Rechts een twitterende Eric Hennekam.

Op donderdag 24 september werd het beleidsplan 2010-2013 besproken en vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur. Het dient als uitgangspunt voor het beleid voor de komende jaren. Het algemeen bestuur ging niet akkoord met de voorgestelde structurele uitbreiding van de formatie. Er wordt een informatiebeleidsplan opgesteld dat een gedetailleerd beeld zal geven van de behoeften op het terrein van informatiebeheer en digitale duurzaamheid. Op basis hiervan kan dan door het bestuur een keuze worden gemaakt voor de (formatie) behoefte voor de komende jaren.

Een van de bedreigingen van digitaal gevormde archieven is de snel verouderende hardware.

Het beleidsplan is beschikbaar als download op de website van het Westfries Archief.

1.3 Personeel

In het beleidsplan wordt gesteld dat de informatievoorziening van de gemeenten in de afgelopen jaren als gevolg van digitalisering in razend tempo is veranderd.

Om de archiefwettelijke taken ten aanzien van (digitaal) duurzaam archiefbeheer te vervullen en de kwaliteit te waarborgen, is een herstructurering van taken en competenties en uitbreiding van de personeelsformatie noodzakelijk.

De formatie van het Westfries Archief is in de afgelopen jaren niet met de geschetste ontwikkelingen meegegroeid. Daarbij komt dat in de opbouw van het personeelsbestand sprake is van vergrijzing. Over enkele jaren zullen drie van de zes archiefmedewerkers op Hbo-niveau kort na elkaar met pensioen gaan, waarmee een grote hoeveelheid kennis zal wegvloeien. Net als in veel andere sectoren is het aanbod van goed opgeleide mensen klein. Dat zal de komen-

de jaren niet verbeteren. De ontwikkelingen gaan heel snel. Met een kleine organisatie als die van het Westfries Archief is het dan ook van belang dat de personeelsformatie bestaat uit professionele, breed inzetbare mensen.

Het Westfries Archief heeft een hechte groep van vaste bezoekers en velen daarvan zijn ook bereid om als vrijwilliger werkzaamheden voor het archief te verrichten. Knelpunt hierbij was altijd dat de coördinatie en aansturing van een grote groep, inmiddels ongeveer vijftientwintig personen, structureel aandacht vergt. In 2009 is een begin gemaakt om de coördinatie van de vrijwilligers structureel op te pakken zodat hun potentieel aan kennis beter kan worden benut om de collecties beter en voor een groter publiek te ontsluiten. Volgend jaar zal het rendement hiervan ook zichtbaar worden gemaakt in het jaarverslag.

Op 31 december 2009 waren zo'n 1.600 inventarissen van archieven, met ruim 180.000 beschrijvingen, in het systeem ingevoerd.

Collega Hans van der Sloot (uiterst links) werkte op 1 september sinds 25 jaar bij het Westfries Archief. Zijn jubileum werd gevierd tijdens het personeelsuitje. Daarbij werd ons een stadswandeling in Hoorn aangeboden door Arie Boezaard, oud-collega van de afdeling Monumentenzorg.

1.4 Gebouw

In 2006 werd de nieuwbouw aan de Blauwe Berg in gebruik genomen. Het Westfries Archief voldoet aan alle eisen die de wet stelt aan een goed (papieren) archiefbeheer.

De geklimatiseerde depots bieden ruimte aan 9 strekkende kilometer historische documenten, foto's, prenten, kaarten, tekeningen, films en geluidsdragers. Dat is voldoende voor de aanwas van archieven in de komende jaren.

Het pand is eigendom van de gemeente Hoorn en wordt beheerd door de afdeling Facilitaire Zaken. De kosten worden rechtstreeks doorberekend aan het Westfries Archief. In de praktijk betekent dit dat de huisvestingskosten fluctueren, zeker in deze eerste jaren waarin nog geen ervaringscijfers voorhanden zijn. Dit is voor de exploitatie van de dienst niet wenselijk.

In het kader van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling wordt door de gemeente Hoorn bekeken of de huisvestingskosten in de toekomst niet beter op een andere wijze kunnen worden toegerekend. Dit onderzoek is in 2009 nog niet afgerond.

Er waren vanaf de ingebruikname van het gebouw problemen met het functioneren van de verlichting. Deze wordt geregeld door een computergestuurd gebouwbeheersysteem, Feelfine genaamd. Deze problemen zijn in 2009 grotendeels opgelost door de toepassing van andere armaturen en sensoren. Alleen in de studiezaal zullen nog aanpassingen plaatsvinden. Hiermee zal de verlichting niet alleen eindelijk naar behoren functioneren maar ook een besparing op de energiekosten worden gerealiseerd.

Bereikbaarheid

Als locatie voor de nieuwbouw is in 2001 gekozen voor een aansprekende en goed zichtbare plek nabij de ingang van Hoorn langs de provinciale weg. In de praktijk blijkt het vinden van de ingang voor bezoekers vaak een probleem op te leveren omdat zij om moeten rijden via de ingang van de Blauwe Berg aan het Keern en het gebouw van de achterzijde benaderen.

Het SOW-terrein is door de gemeente Hoorn aan projectontwikkelaar De Nijs verkocht. Hierdoor is het gebouw van het Westfries Archief met zijn parkeerplaats als een enclave op het eigendom van de projectontwikkelaar komen te liggen. Daarnaast heeft de gemeenteraad van Hoorn besloten om het Keern Noord af te sluiten. De archiefcommissie had in een brief aan de gemeente Hoorn gevraagd om een oplossing voor de ontsluiting te vinden die past bij het openbare karakter van het Regionaal Historisch Centrum. De gemeente Hoorn heeft in overleg met de projectontwikkelaar de kwestie aangepakt. Er zal een ontsluiting worden gemaakt vanaf de nieuwe Westfriesse Parkweg.

1.5 ICT

Voor het beheer en ontsluiten van de archieven en collecties wordt al enkele jaren gebruik gemaakt van het programma MAIS-Flexis. Hierin zijn niet alleen de archieven, maar ook de bibliotheek en de collectie beeld en geluid ondergebracht. Op 31 december 2009 waren zo'n 1.600 inventarissen van archieven, met ruim 180.000 beschrijvingen, in het systeem ingevoerd. Deze zijn via de website te raadplegen. De implementatie, controle en het functioneel beheer van het systeem zijn nieuwe structurele taken waarvoor extra middelen op de begroting zijn geraamd.

Op 5 januari 2009 zijn de modules voor het elektronisch registreren van bezoekers en het elektronisch aanvragen van stukken op de studiezaal in gebruik genomen. Ook het logistieke beheer van de archieven, met de plaatsregistratie in de depots en de uitleenregistratie van aangevraagde stukken, loopt via MAIS-Flexis. Dit is efficiënt, en de beveiliging van de op de studiezaal geraadpleegde originelen is beter gewaarborgd.

De archieven van het Westfries Archief zijn ook te doorzoeken via de landelijke Website van MAIS-Flexis: www.archieven.nl. Op deze website kunnen inmiddels 16 miljoen archiefbeschrijvingen

Organisatie

worden doorzocht van tachtig archiefbeherende instellingen. In het afgelopen jaar werden maar liefst 5,5 miljoen zoekvragen gesteld. Met bijna 50.000 zoekvragen stond het Westfries Archief op de dertiende plaats van meest geraadpleegde instellingen.

In 2009 is een start gemaakt met de digitalisering van de meest geraadpleegde bestanden. Het gaat hierbij om onder meer de Burgerlijke Stand, Bevolkingsregisters en de Doop-, Trouw- en Begraafboeken. De aanbestedingsprocedure van dit omvangrijke project waarbij bijna twee miljoen pagina's zullen worden gedigitaliseerd kon aan het eind van het jaar worden afgerond. De realisering van het project zal geruime tijd in beslag nemen.

1.6 Financiën

De begroting 2010 werd op 24 september door het Algemeen Bestuur goedgekeurd. Het bestuur ging niet akkoord met de voorgestelde structurele uitbreiding in het kader van het beleidsplan. Men was wel akkoord met het inzetten van de reserve om een start te maken met het uitvoeren van het beleidsplan. Dit was de eerste begroting nieuwe stijl. Het zeer krappe tijdschema voor het opstellen voor de begroting kon in dit eerste jaar niet worden gehaald, waarvoor het bestuur begrip had. Volgend jaar zal ernaar worden gestreefd om de begroting op tijd aan te bieden. Dat betekent overigens wel dat, gelet op het vroege tijdstip (15 april), een aantal posten voor 2011 waarschijnlijk nog niet nauwkeurig kunnen worden geraamd.

We streven ernaar om onze dienstverlening op Internet binnen twee jaar op peil te brengen.

Mevrouw Joke Welbedagt ontdekte via het Internet geheel toevallig dat haar diploma van de Huishoudschool in Enkhuizen in het Westfries Archief was terechtgekomen. Ze had het in 1985 laten liggen onder de klep van een kopieerapparaat in een postkantoor in Amsterdam. De P.T.T. stuurde het diploma toe aan De Cuyp, de school waarin de Huishoudschool was opgegaan. Oud-bestuursvoorzitter De Bruin van De Cuyp, die in 2000 de overdracht van het schoolarchief aan het Westfries Archief zelf nog had geregeld, kwam naar Hoorn om het diploma aan mevrouw Welbedagt terug te geven.

Dienstverlening 02

In 2009 noteerden we een totaal van 3.337 bezoekers. Een jaar eerder passeerden nog 3.701 vorsers de drempel. De openingstijden van de studiezaal zijn van dinsdag tot en met vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur. Onderzoekers kunnen ook elke tweede en vierde donderdag van de maand (met uitzondering van juli en augustus) terecht van 18.30 tot 21.30 uur.

Vanaf 5 januari kunnen de bezoekers zelf op de aanwezige computers via het programma MAIS-Flexis de voor hun onderzoek relevante inventarisnummers opzoeken en aanvragen. Ook het registreren van bezoekers gebeurde in dit archiefbeheersysteem.

In totaal behandelden de medewerkers in de verslagperiode zo'n 500 schriftelijke verzoeken om inlichtingen en reproducties van met name beeldmateriaal (in 2008 eveneens circa 500).

Via Internet zijn en worden de inventarissen en andere toegangen op de collecties gepubliceerd. De gepresenteerde gegevens zijn altijd actueel. Hierdoor kunnen onderzoekers hun bezoek aan het Westfries Archief goed voorbereiden.

In de loop van de komende jaren wordt de inhoud verder uitgebouwd, onder meer met direct doorzoekbare nadere toegangen. Onderzoekers kunnen dan op afstand hun eigen weg vinden in de beschikbare inventarissen, plaatsingslijsten en catalogi, en op afzienbare termijn in enkele primaire bronnen. Overigens blijft het raadplegen van originele stukken, en dus een bezoek aan de studiezaal, in veel gevallen noodzakelijk.

Er vindt een verschuiving plaats in het gebruik van dearchieven en collecties. De landelijke trend waarbij het aantal fysieke bezoekers afneemt en tegelijkertijd het aantal digitale bezoekers - soms explosief! - toeneemt, is ook zichtbaar bij het Westfries Archief. Het aantal fysieke bezoekers is gedaald maar het aantal digitale bezoekers is toegenomen van

43.000 naar 74.000. Een stijging van ruim 70 procent. Het merendeel van deze bezoekers is afkomstig uit West-Friesland en Nederland. Maar daarnaast kwamen bezoekers uit maar liefst 48 landen over de hele wereld digitaal langs bij het Westfries Archief.

Het publieksbereik van het Westfries Archief zal naar verwachting flink toenemen door het aanbieden van gedigitaliseerde bronnen als Burgerlijke Stand, Bevolkingsregisters en de Doop-, Trouw- en Begraafboeken op het Internet. De vraag hiernaar is de laatste jaren enorm toegenomen en het Westfries Archief heeft in vergelijking met andere archiefdiensten een achterstand opgelopen.

Evenals in 2007 heeft het Westfries Archief deelgenomen aan de landelijke kwaliteitsmonitor. Dit is een onderzoek naar de waardering van archiefinstellingen door gebruikers. Ons rapportcijfer in 2009 was ongeveer gelijk en lag daarmee iets onder het landelijke gemiddelde. De belangrijkste verklaring hiervoor is dat ons digitale aanbod van bronnen voor stamboomonderzoek op Internet nog altijd als onvoldoende werd beoordeeld.

Het Westfries Archief neemt hier uiteraard geen genoegen mee. In 2009 is daarom een groot digitaliseringsproject gestart. We streven ernaar om onze dienstverlening op Internet binnen twee jaar op peil te brengen.

De geografische spreiding van de bezoekers van www.westfriesarchief.nl; vanuit de donker getinte landen wist men onze website te vinden.

Publieksactiviteiten en educatie

3.1 Historische verenigingen

Er waren geregeld contacten met de stichtingen en verenigingen in de regio. Het werkgebied van het Westfries Archief telt er maar liefst 25. Er zijn nog maar enkele witte vlekken: Berkhout, De Goorn, Spierdijk en De Weere.

In juni werd met Cultureel Erfgoed Noord-Holland (CENH) in het Westfries Archief de jaarlijkse regiobijeenkomst voor historische verenigingen georganiseerd. De opkomst bij deze bijeenkomsten is in West-Friesland traditioneel groot, waaruit blijkt dat geschiedenis leeft in onze regio. Diverse deelnemers lieten weten dat hun collectiebeheer niet helemaal op orde is. Dit geluid valt vaker te beluisteren. De archiefdienst zou hier in samenwerking met CENH wellicht een adviserende rol kunnen spelen.

Landelijke Archiefvondag:
collega Pim Brieffies tijdens een van de rondleidingen.

3.2 Landelijke Archiefvondag

De Landelijke Archiefvondag vond in 2009 plaats op zaterdag 17 oktober. Het thema dit jaar: 'Oorlog en vrede'. Welgeteld 350 belangstellenden vonden de weg naar het Westfries Archief.

Het programma was zeer gevarieerd. De lezingen over de West-Friese Zouaven (Pim Brieffies), de Engelse Oorlogen (Peter Swart), de invasie van 1799 (Jan Bremer) en de Opstand (Henk van Nierop) werden goed bezocht. Over deze onderwerpen was in de studiezaal materiaal tentoongesteld. Dit was mede het werk van de historische verenigingen Stede Broec en Oud Medenblick.

De rondleidingen trokken weer veel bezoekers. Daarbij nam de in 2009 gerestaureerde Stedenatlas van Blaeu een prominente plaats in. Het exemplaar van het Westfries Archief staat bekend als een van de mooiste die bewaard gebleven zijn.

Voor vragen over stamboomonderzoek en verhalende bronnen in archieven konden bezoekers terecht bij vrijwilligers van de afdeling Oostelijk West-Friesland van de Nederlandse Genealogische Vereniging en de Stichting Westfriese Families.

Landelijke Archiefvondag stond in het teken van het thema Oorlog en Vrede. Het Westfries Archief besteedde onder andere aandacht aan de Opstand, beter bekend als de Tachtigjarige Oorlog. In onze archieven zijn de handtekeningen van de hoofdrolspelers te vinden:

1. De hertog van Alva
2. Stadhouders Maximiliaan van Bossu
3. Diederik Sonoy
4. Guillaume de Nassau, alias Willem de Zwijger

3.3 Cursussen en lezingen

Lezingen

Medewerkers van het Westfries Archief verzorgden lezingen bij diverse historische verenigingen en (in het kader van de week van de geschiedenis) in de openbare bibliotheek van Enkhuizen. Onderwerpen: de geschiedenis van West-Friesland, de Omringdijk, familieonderzoek en het Westfries Archief.

Cursussen

In het eerste kwartaal vervolgde een groep cursisten de in oktober 2008 begonnen leergang paleografie (oud-schrift) onder leiding van een medewerker van het Westfries Archief. De lessen werden, tijdens de avondopenstelling van de studiezaal op donderdag, gegeven in de multifunctionele ruimte van het archief. Vanaf 10 februari tot 28 april volgde een schare van 18 fanatieke en trouwe deelnemers in de avonden een cursus paleografie op locatie in Obdam. De initiatiefneemster, Stichting Oud Obdam-Hensbroek, stelde gedurende 12 wekelijkse les-

Het aantal educatieve activiteiten was ook in 2009 beperkt. Leerlingen van het Martinuscollege uit Grootebroek maakten onder begeleiding van mevrouw G. Bakker-Bruijn van historische vereniging Suyder Cogge kennis met historische bronnen over de rechtspraak in Venhuizen en Hem.

sen haar eigen onderzoek beschikbaar aan een medewerker van het archief en de leergierigen. Op zaterdag 25 april kregen belangstellenden, ter afsluiting van hun studie, een rondleiding in het Westfries Archief. Het experiment voorzag, gezien het forse aantal cursisten, duidelijk in een behoefte.

3.4 Rondleidingen

In het verslagjaar werden wederom rondleidingen gegeven aan afdelingen van de deelnemende gemeenten. Tevens kwamen diverse organisaties uit de regio op bezoek, zoals de Rotary-afdeling Hoorn, de KBO afdeling Onderdijk en de Stichting Historisch Opperdoes.

Het project 'rechtspraak' van het Martinuscollege te Grootebroek voor VMBO 4 kreeg in 2009 een vervolg. Opnieuw kregen leerlingen originele bronnen te zien over rechtszaken op het West-Friese platteland voor 1811. Voor de leerlingen was dit een indringende ervaring. Overigens kan het Westfries Archief vanwege de beperkte personele middelen niet altijd op verzoeken van scholen ingaan

3.5 Tentoonstellingen

Begin 2009 werd een tentoonstelling geopend over de bestuurlijke indelingen van West-Friesland van de Middeleeuwen tot heden. Naar aanleiding daarvan werd het Westfries Archief uitgenodigd om over dit onderwerp een presentatie te houden tijdens een bijeenkomst van de plaatselijke afdeling van D66 in Hoorn.

Van mei tot oktober stond de VOC in de vitrines. Aanleiding was de presentatie in mei van het boek *Met snee jagt en kake van wint*, uitgegeven door de Vrienden van het Westfries Archief. De VOC-tentoonstelling kwam mede tot stand dankzij het Westfries Museum, dat diverse voorwerpen ter beschikking stelde.

De tentoonstelling over de Nederlandse Opstand, ingericht ter gelegenheid van de Landelijke Archievendag in oktober, is daarna voortgezet. Er waren diverse bijzondere archiefstukken te zien uit de roerige jaren zeventig van de zestiende eeuw, zoals een brief van Willem van Oranje uit 1572, waarin hij de regerders van Hoorn oproept om zich aan te sluiten bij de Opstand.

3.6 Vertoning historische films

In september vond in Filmhuis Hoorn de eerste vertoning plaats van historische films uit de collectie van het Westfries Archief. Eerst werd een film uit 1957 getoond van de Kamer van Koophandel West-Friesland. Met onder andere beelden van Hoorn, Enkhuizen, Medemblik en Opmeer. Ook werd een film getoond van Hoornse winkels, bedrijven en scholen in 1925, inmiddels al bijna een eeuw geleden. Het geheel werd ingeleid en van com-

mentaar voorzien door Gerard Beemsterboer van de Vereniging Oud Hoorn.

Er was hard gewerkt om de voorstelling mogelijk te maken. Eerst werden de originele films gedigitaliseerd. Daarna hadden vrijwilligers van het Westfries Archief en Oud Hoorn informatie over de beelden verzameld en gedocumenteerd.

De voorstelling was op enkele plaatsen na uitverkocht. De reacties na afloop waren zeer positief. In oktober en november werden de films nogmaals vertoond.

3.7 Historisch Informatie Punt

In augustus tekenden de drie grote erfgoedinstelling - het Westfries Archief, Vereniging Oud Hoorn en het Westfries Museum - een convenant voor samenwerking met de Bibliotheek Hoorn. De instellingen gaan samen een Historisch Informatie Punt (HIP) oprichten in de bibliotheek. Daar kunnen inwoners van Hoorn straks terecht met vragen over de lokale geschiedenis.

De laagdrempeligheid van de bibliotheek maakt deze instelling bij uitstek geschikt voor een dergelijk informatiepunt. Dat is elders in Nederland al gebleken. Het HIP zal een aanvulling zijn op de reeds bestaande faciliteiten.

Behalve het fysieke punt, met (digitale) informatie en wisselexposities over lokaal erfgoed, komt er ook een digitale tegenhanger op het Internet. Daar zullen de collecties van de partners op een toegankelijke en actuele manier doorzoekbaar worden.

In 2009 deed voor het eerst een leerling van een middelbare school een beroep op het Westfries Archief voor het volgen van een maatschappelijke stage. Hans Hoogendijk, leerling 4 VWO van het Werenfridus in Hoorn, plaatst hier met een muisklik een virtuele tentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog op Internet.

Wat restauratie betreft ligt de nadruk de komende jaren op veel geraadpleegde bronnen, zoals resolutieboeken van de stadsbesturen van Hoorn, Enkhuizen en Medemblik. Bij de voorbereiding van de Eenhoorn-tentoonstelling in het Westfries Museum werd deze fraaie 18e-eeuwse tekening aangetroffen. Ook deze zal te zijner tijd gerestaureerd moeten worden.

3.8 Publicaties

In *Caert Thresoor*, tijdschrift voor de geschiedenis van de cartografie van Nederland, verscheen in het najaar van 2009 een artikel van een van onze medewerkers over onze historische kaartcollectie.

Het Westfries Archief is verder vertegenwoordigd in projectgroepen ter voorbereiding van publicaties:

- de serie *Toen en nu* van uitgeverij Waanders, over erfgoed in West-Friesland;
- publicaties van de Vereniging Oud Hoorn over Theodorus Velius, historische kaarten van Hoorn en Hoorn in de negentiende eeuw.

Lofzang of spotlied?

Publieksactiviteiten en educatie

Op 19 november werd in het Westfries Archief de *Canon van West-Friesland, de geschiedenis van West-Friesland in 29 verhalen* gepresenteerd. De bijeenkomst werd zeer goed bezocht door meer dan honderd vertegenwoordigers van gemeenten, historische verenigingen, collega-archiefdiensten, musea en bibliotheken.

De Canon is het eindresultaat van de werkzaamheden van de West-Friese canoncommissie, die in september 2008 haar werkzaamheden begon, onder leiding van het Westfries Archief. De belangrijkste historici en kenners van de West-Friese geschiedenis maakten deel uit van de commissie. Zij leverden allen belangrijke inhoudelijke bijdragen aan het boek. De uiteindelijke tekst is geschreven door historicus dr. Jos Leenders uit Bovenkarspel. Deze hield tijdens de presentatie een boeiende lezing over Grote en Kleine geschiedenis en over het belang van de Canon van West-Friesland voor onze regio.

De digitale versie van de Canon staat op Internet (www.regiocanons.nl/noord-holland/west-friesland). Deze website wordt beheerd door het Westfries Archief. Ook Amsterdam, de Zaanstreek en de regio 'tussen Vecht en Eem' hebben inmiddels een canon gepubliceerd. Samen met die van Kennemerland, Waterland, Noordkop en Texel, en Amstel- en Meerlanden (inclusief de Haarlemmermeer) beslaan deze canons uiteindelijk de hele provincie Noord-Holland.

Tijdens de presentatie van de West-Friese canon werd een verkorte versie van het West-Frieslands spel gespeeld.

Roomskoning Willem II, graaf van Holland, wordt overmeesterd en zal even later de Canon van West-Friesland overhandigen aan de voorzitter van het Westfries Genootschap.

De slinger van de vensters van de West-Friese canon vormt de startpagina van de versie op het Internet.

4.1 Overheidsarchieven

Diverse geïnventariseerde gemeentelijke archieven werden opgenomen in de archiefbewaarplaats. Daarnaast kwam een aantal overheidsarchieven binnen in afwachting van bewerking. Daarover zijn afspraken met de betrokken gemeenten gemaakt.

4.2 Particuliere archieven

Ook dit jaar werd weer een aantal particuliere archieven aan de collectie toegevoegd. Het betreft over het algemeen kleine archieven die echter een belangrijke aanvulling vormen op de bestaande collectie.

4.3 Bibliotheek

De belangrijkste aanwinst in 2009 vormt ongetwijfeld het *Medenblicker Scharre-Zoodtje, ghevangen en ontweydt van verscheyden visschers: over-goten met een sanghers-sausjen* uit 1650. Dit handzame boekje werd samengesteld en in een perkamenten bandje uitgegeven door 'organist en voorsanger' Hendrick Jansz. Prins. Het zeldzame werkje bevat vooral zeemansliederen, sommige met de muziek erbij.

Nadat historicus Peter Swart het boekje op het spoor was gekomen, heeft de stichting Vrienden van het Westfries Archief contact opgenomen met de gemeente Medemblik. Wethouder Zwagerman reageerde direct enthousiast. Het cultuurbeleid van Medemblik is gericht op het behouden van verhalen van en over de stad. De gemeente heeft het volledige aankoopbedrag beschikbaar gesteld.

Het prachtige exemplaar van het *Medenblicker Scharre-Zoodtje* verdient een plaats naast de historische archieven van Medemblik die door het Westfries Archief worden beheerd.

Wethouder Louw Jan Zwagerman van Medemblik overhandigt het boekje *Medenblicker Scharre-Zoodtje* aan Roy Ho ten Soeng, voorzitter van de stichting Vrienden van het Westfries Archief.

Raadsel uit een recent verleden

Soms komen met nieuwe aanwinsten vergeten zaken boven tafel. Zo schonken de erven van B.R. Canneman (1909-1982; burgemeester van Hoorn 1949-1971) een boek met de titel *Liebes altes Iserlohn*. Een gedegen studie naar de geschiedenis van deze Westfaalse stad van de hand van Fritz Kühn, directeur van het Stadsarchief aldaar, uitgegeven in 1956.

Nu behoren werken over de historie van Duitse steden niet direct tot het verzamelgebied van onze bibliotheek, zeker niet als er geen duidelijke relatie is met West-Friesland. Toch is het boek over Iserlohn, en dan zeker dit exemplaar, een bijzonder welkome aanwinst.

Voorin bevindt zich namelijk een opdracht van Oberbürgermeister Rustemeyer met felicitaties voor 'Der verehrten niederländischen Schwesterstadt Hoorn mit herzlichen Glück- und Segenswünschen zu ihrem 600jährigen Jubiläum (...); gedateerd juli 1957. Hoorn noch Iserlohn lijkt zich van deze 'zusterband' tussen de twee steden nog bewust te zijn...

4.4 Beeld en geluid

Ook in 2009 kreeg het Westfries Archief geregeld kleine of grotere collecties aangeboden. De grootste aanwinst was de verzameling persfoto's van het Noord-Hollands Dagblad uit de jaren 1950-2000. Het totale aantal foto's loopt mogelijk tegen de 100.000. De collectie van het Westfries Archief is daarmee in een klap meer dan verdubbeld in omvang.

Wij onderzoeken de mogelijkheid om de gemeentelijke beeldcollecties in samenwerking met historische verenigingen en vrijwilligers te ontsluiten.

102

XVJde. LIED T : Cap. 5. vff. 9. --- 16.

Stem : O Schoonste personagie. Ofte soo als't volght.

Mr. H. P.

9. O Moeder/ liebe Moeder / Hoe veel en groot zijn u- we / Dat ghy tot uw' be- hoeder / Verfoecht gedaen te worden / treurigheden? Wat is u Heer/ En Lieffte meer / Dan and're Wel-beminde/ ons gebeden ; / Dat ghy soo seere / Tot bidden gaet besweere / Uw' ghesinde?

Antwoord:

Het Scharre-Zoodtje bevat een verzameling vooral stichtelijke liederen, die waarschijnlijk door visserslieders werden gezongen tijdens reizen op zee om de tijd op zinvolle wijze te doden. Het is gedrukt op het handige formaat van 10x15 cm. en kon zo in een binnenzak worden gestopt. Wie weet hoe vaak het exemplaar van het Westfries Archief aan boord is gegaan van een vissersboot?

In 2009 is in totaal 184 m in depot aanwezig archief verpakt in nieuwe zuurvrije omslagen en dito dozen. Een door Op/Maat gedetacheerde medewerkster heeft daarvan 121,5 m archieven omgepakt. Tevens heeft zij alle nieuw binnengekomen aanwinsten schoongemaakt.

Na schoonmaak werden de archieven getest op aanwezigheid van actieve schimmels. Archieven waarin dan toch nog schimmels aanwezig bleken, werden voor gammastraling naar de firma Isotron verzonden (circa 45 m).

In 2009 is in het kader van de Maatschappelijke Stage door een scholier een week lang depotcontrole gedaan. Door het ompakken zijn van veel archieven de standplaatsen niet langer correct. De stagiair heeft 265 m volstaande planken gecontroleerd (10 stellingen). De resultaten worden verwerkt in het logistiek beheer in MAIS-Flexis.

*Toch nog schimmels ná
schoonmaak? Dan naar Isotron!*

Wat betreft restauratiewerkzaamheden gaat de meeste aandacht voorlopig uit naar de belangrijke stadsarchieven van Hoorn, Enkhuizen en Medemblik. Resolutieboeken uit de stadsarchieven van Hoorn en Enkhuizen kwamen retour van het restauratieatelier, evenals de schitterend gerestaureerde Stedenatlas van Blaeu. De burgemeestersrekeningen van Hoorn (vanaf 1464) gingen voor restauratie de deur uit, evenals een flink aantal registers uit het stadsarchief van Medemblik.

*Bibliothecaris Joke Terra toont de Stedenatlas van Blaeu uit 1649.
De atlas was meer dan een jaar buitenshuis in verband met restauratie.*

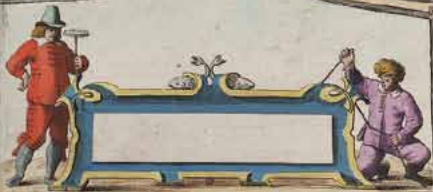
DE

Z Y D E R

DE MEER.

1. de Stadts Kloof
2. de Kerck
3. de Nieuwe Vergratinge
4. de Braucke Poort
5. den Ouer tuon
6. de Weyghen
7. de Prinsen Steeg
8. de Stads Steeg
9. de Conings Steeg
10. de Burgers Steeg
11. de Tuyn Steeg
12. de Nieuwe Steeg
13. de Bagynen Steeg
14. de Gylf Steeg
15. de Ryge

Amplif. Prædentiſſ.
DD. PRÆTORI. CONSVLIVS.
SCABINIS et SENATVI
VRBIS MEDEMLECK
Tabulam hanc exhibem Vrbis D.D.D.
Johannes Blaeu

Medemblick in het midden van de zeventiende eeuw. In deze havenstad aan de Zuiderzee verscheen in 1650 het Medenblicker Scharre-Zoodtje. Op de prachtig ingekleurde stadsplattegrond uit onze Stedenatlas van Blaeu zijn de talrijke aangemeerde schepen en boten goed te zien. Vond Hendrick Jansz. Prins hier de inspiratie en de ingrediënten voor zijn boekje?

De kaart is in 1649 speciaal voor Blaeu gemaakt door de Medemblicker landmeter en burgemeesterszoon Jan Cornelisz. Schagen. Hij moet Hendrick Jansz. Prins zeker hebben gekend. Van Jan Cornelisz. Schagen is verder een handgetekende kaart van de zeedijk van de Vier Noorder Koggen uit 1638 bekend.

Toegankelijk maken

6.1 Inventarisatie

In 2009 is 'in huis' een flink aantal gemeentelijke archieven toegankelijk gemaakt. Deze toegangen zijn gepubliceerd op Internet.

Daarnaast zijn vijf externe bewerkers bezig met het inventariseren van diverse archiefblokken. De voltooide toegang op de bouwvergunningen van Medemblik is gepubliceerd op Internet. De andere archieven worden verder bewerkt in 2010.

Onze oud-medewerker Piet Boon heeft 21 nieuwe toegangen gemaakt van particuliere archieven. Deze zijn allemaal op Internet gepubliceerd. Daarnaast heeft hij 33 toegangen aangevuld.

*De internetcatalogus is nu
(ook thuis) raadpleegbaar via de
website www.westfriesarchief.nl.*

6.2 Nader toegankelijk maken/ digitalisering

Notarieel

Een medewerker van Op/maat werkt gestaag aan het digitaal toegankelijk maken van de oude notariële archieven van vóór 1812. In 2009 werden de boeken van notarissen van Operdoes, Oudendijk en Avenhorn bewerkt.

De database telt zo'n 240.000 persoons- en geografische namen en is beschikbaar op de computers op de studiezaal.

Doop-, Trouw- en Begraafboeken

De vrijwilligersgroep breidde zich sterk uit en bestond eind 2009 uit 24 personen. In samenwerking met de afdeling Oostelijk West-Friesland van de Nederlandse Genealogische Vereniging werd verder gewerkt aan het digitaal toegankelijk maken van de genealogische bronnen van voor 1812, de zogeheten Doop-, Trouw- en Begraafboeken (kortweg DTB). De twee nieuwe medewerkers van het Westfries Archief onderhielden sinds september 2009 de contacten met deze groep. Maandelijks kwam de DTB-groep bijeen in de multifunctionele ruimte van het archief. Tijdens deze bijeenkomsten werden allerlei leesproblemen opgelost en ervaringen uitgewisseld.

De vrijwilligers hebben tot nu toe gegevens over een kleine 125.000 personen ingevoerd betreffende de DTB van Abbekerk, Benningbroek, Enkhuizen, Hoorn, Lambertschaag, Medemblik, Nibbixwoud, Sijbekarspel, Spanbroek en Zwaag.

De samensteller van het Scharre-Zoodtje vermeldde in het boekje waar, wanneer en met wie hij trouwde. Hiermee dateerde hij zijn uitgave tamelijk exact: tussen 14 augustus en 31 december 1650.

6.3 Bibliotheek

Voor het invoeren van de titelbeschrijvingen van honderden losse aanwinsten en schenkingen van kleine collecties uit de afgelopen jaren kon voor vier maanden gebruik worden gemaakt van een vaktechnisch geschoolde uitzendkracht. De internetcatalogus is nu (ook thuis) raadpleegbaar via de website www.westfriesarchief.nl.

6.4 Beeld en geluid

Nadat de inventarisatie van de fotocollectie ruim een jaar heeft stilgelegen, is hier in augustus 2009 weer een begin mee gemaakt. Een vrijwilliger werkt twee dagdelen per week aan de collectie. Het aantal aanwinsten groeit dermate snel, dat moet worden nagedacht over een nieuwe werkwijze. Te denken valt aan een methode waarbij vrijwilligers eventueel ook op afstand, via het Internet, gegevens aan de database moeten kunnen toevoegen. Mogelijkheden tot samenwerking met historische verenigingen moeten hierbij worden onderzocht.

Een andere vrijwilliger is bezig met het nader toegankelijk maken van de filmcollectie. Hij werd tijdelijk bijgestaan door een werkgroep die de inhoud van met name historische films van Hoorn tot in detail heeft vastgelegd. De films werden na bewerking vertoond tijdens drie succesvolle voorstellingen in het Filmhuis Hoorn.

Inspectie

In samenwerking met de provinciale archiefinspectie zijn gezamenlijke inspecties uitgevoerd naar de toestand van het archief en informatiebeheer in de gemeenten Medemblik, Opmeer en de Milieudienst Westfriesland. Centraal thema bij deze inspectiebezoeken is de vraag: "Is de gemeente voorbereid op digitaal archiveren?" Het Westfries Archief streeft met het oog op de digitale duurzaamheid naar meer samenwerking met de gemeenten. De inspectie was betrokken bij of informeerde/adviseerde over uiteenlopende onderwerpen als: overbrenging en openbaarheid, digitalisering bouwvergunningen en personeelsdossiers, persoonskaarten en akten van de burgerlijke stand, de archivering van burgemeestersbenoemingen, de beleidsregel digitale vervanging, selectie en archivering milieu-informatie en de archivering en bewaring van digitale ruimtelijke plannen.

In nauwe samenwerking met gemeenten en de Milieudienst Westfriesland is de notitie "Geschoond Milieu" ontwikkeld. Dit is een hulpmiddel voor het binnen de regio uniform archiveren en selecteren van milieuvergunningen en daaraan gerelateerde documenten.

Archiefbewerking

De inspectie zorgt er voor dat bewerkingsafspraken efficiënt en helder zijn en dat archiefbewerkingsprojecten goed op de rails staan. Hierdoor wordt overbrenging van archieven in overeenstemming met de regionale criteria zonder problemen mogelijk. Bij het toetsen van bouwvergunningen is een duidelijke toename van werkzaamheden waarneembaar.

Het Westfries Archief is in adviserende en toetsende zin als toekomstige beheerder betrokken bij de bewerking van circa 25 archieven. Dit betreft met name archieven van (voormalige) gemeenten tot 1979 en de periode 1979-2005. In 2009 werd de inventarisatie van de archieven van de gemeenten Hoorn (Gasbedrijf, Gemeentepolitie, Sociale Dienst en Prinses Beatrixschool), Medemblik (bouwvergunningen en Sijbekarspel) en Stede Broec (Bovenkarspel) afgerond.

Met de Milieudienst Westfriesland, de GGD Hollands Noorden en het Regionaal Archief Alkmaar zijn afspraken gemaakt over de plaatsing van archieven.

Gemeenten investeren veel in de digitalisering van hun informatie om efficiënter te kunnen werken en de dienstverlening te verbeteren. Het Westfries Archief wil hierop aansluiten. Een deel van deze informatie moet langdurig toegankelijk worden gehouden voor gebruik in de toekomst. Om te voorkomen dat verlies van belangrijke gegevens plaatsvindt, is specifieke zorg vereist.

Onderzoeksvragen waarop de inspectie zich richt, zijn onder andere:

Is de informatiehuishouding van de gemeente goed op orde en kan de organisatie verantwoording afleggen van haar handelen? Hoe gaat de organisatie om met haar digitale gegevens? Waar loopt digitale informatie het risico om verloren te gaan en hoe kunnen de risico's beheerst worden?

"Is uw gemeente voorbereid op digitaal archiveren?"

Vrienden van het Westfries Archief

08

De stichting werd opgericht in december 2004. Het doel volgens de statuten: de stimulering en ondersteuning van het werk van het Westfries Archief te Hoorn, ten behoeve van het historisch onderzoek in West-Friesland en al hetgeen daarmee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin des woords.

Het aantal donateurs groeide in 2009 naar circa 190. Het eerste lustrum van de stichting werd gevierd op de Vriendendag op 26 september. Die dag werd een excursie georganiseerd naar Restauratieatelier Sterken in Beekbergen. Later op de dag werd tevens een bezoek gebracht aan een papiermolen in Loenen, die nog steeds in bedrijf is.

Het bestuur bestaat uit 5 leden. Bij de samenstelling van het bestuur wordt gelet op regionale spreiding, maar vooral ook op een goede balans tussen bestuurlijke ervaring en betrokkenheid bij het cultuur-historische veld. De huidige bestuursleden zijn:

- K.R. Ho Ten Soeng (voorzitter)
- P.J. de Vries (vice-voorzitter)
- C. Koenjer (secretaris)
- P.C. Sachs (penningmeester)
- bestuurslid van het eerste uur A. van Zoonen is in september uit het bestuur getreden. Hij is opgevolgd door de heer J.A.M. Bakker.

*In mei 2009 publiceerden de Vrienden van het Westfries Archief *Met snee jagt en kake van wint*, een boek over de geschiedenis van de VOC, geschreven aan de hand van bronnen in het stadsarchief van Enkhuizen. Auteur Herman de Vos ondertekende na afloop van de presentatie talloze exemplaren.*

De Vrienden van het Westfries Archief bezochten tijdens de Vriendendag op 26 september restauratieatelier Sterken in Beekbergen. Directeur Jeroen Jochems verzorgde een boeiende rondleiding in het bedrijf.

Vrienden van het Westfries Archief

De Vrienden gaven wederom twee nieuwsbrieven uit. Andere activiteiten:

In mei werd het boek *Met snee jagt en kake van wint* door auteur Herman de Vos uitgegeven. De presentatie vond plaats in het Westfries Archief. Tijdens een geanimeerde bijeenkomst werd het eerste exemplaar uitgereikt aan gemeentesecretaris drs. N.H. Swellengrebel van Koggenland. Eén van zijn voorouders komt in het boek voor.

De stichting ontving een schenking van € 500,- van de opgeheven Vrouwenraad Noorder-Koggenland. Het bedrag zal worden bestemd voor onderzoek naar de geschiedenis van vrouwen in West-Friesland. Het bestuur zal hier in 2010 een project voor starten.

Met de financiële steun van de gemeente Medemblik kon een bijzonder liedboek worden aangeschaft: *Medenblicker Scharre-Zoodtje* uit 1650. Dergelijke boekjes waren in de zeventiende eeuw zeer populair.

*Gelukkig is niet alles digitaal
wat de klok slaat.
We kunnen elk jaar ook genieten
van bijzondere aanwinsten die de
geschiedenis van West-Friesland op
tastbare wijze verrijken.*

Vriendendag 2010. Tijdens een bezoek aan een papiermolen in Loenen kregen de deelnemers uitleg over traditionele papierproductie. Collega Yolande Hentenaar toont hier een van de mogelijke grondstoffen: olifantenpoep.

Feiten en cijfers

09

Personeel

	<i>per 31-12-2009</i>	<i>per 31-12-2008</i>
ambtelijke formatie	9,5	8,5
gedetacheerde medewerkers	2,8	2,8
vrijwilligers	25	18

Beheer

	<i>per 31-12-2009</i>	<i>toename 2009</i>
aantal archieven	1.910	25
aantal meters in beheer	4.060	60
aantal titels in bibliotheek	25.900	400
aantal beelden	160.000	100.000

Publieksbereik

	<i>2009</i>	<i>2008</i>
bezoek studiezaal	3.337	3.701
bezoek website	74.000	43.000
schriftelijke verzoeken om informatie	500	500

	<i>aantal</i>	<i>deelnemers</i>
rondleidingen	8	100
cursussen (nieuw, extern)	1	18
lezingen	4	200
open dagen	1	350

